

52 tekoa biologisen monimuotoisuuden hyväksi

EUROOPAN
KOMISSIO

ympäristö

Julkaisun on laatinut ranskaksi ja hollanniksi Belgian kuninkaallinen luonnontieteen tutkimuslaitos (Institut royal des Sciences naturelles de Belgique). Teos julkaistiin alun perin vuonna 2009 luonnon monimuotoisuuden kansainvälisen teemavuoden 2010 yhteydessä nimellä ”366 gestes pour la biodiversité”.

Lopulliset tekstit: Charlotte Degueldre

Kuvitus: Claude Desmedt

Copyright © 2009 Institut royal des Sciences naturelles de Belgique

Tekstien ja kuvien jäljentäminen on sallittua ja jopa suositeltavaa henkilökohtaiseen ja/tai opetuskäyttöön, kunhan se ei ole millään tavalla kaupallista. Käytettäessä on mainittava lähde ja viitattava sivustoon www.jedonnevieamaplanete.be.

Kaikki oikeudet jäljentämiseen, kääntämiseen ja muokkaamiseen pidätetään kaikkien maiden osalta lukuun ottamatta edellä mainittuja käyttöjä.

Julkaisu on osa ”Luonnon monimuotoisuus. Olemme osa sitä” -kampanjaa (www.olemmeosasita.eu), ja sen kääntämisestä ja muokkaamisesta vastaa Euroopan komission ympäristöasioiden pääosasto.

Julkaisussa esitetyt näkemykset eivät välttämättä kuvasta Euroopan komission näkemyksiä.

Suomenkielinen käännös ja toisinto © Euroopan unioni 2011

Jäljentäminen sallittua ainoastaan ei-kaupallisiin tarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

52 tekoa biologisen monimuotoisuuden hyväksi

EUROOPAN KOMISSIO
YMPÄRISTÖASIOIDEN PÄÄOSASTO

***Europe Direct -palvelu auttaa sinua löytämään
vastaukset EU:hun liittyviin kysymyksiisi***

Yhteinen maksuton palvelunumero (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Jotkut matkapuhelinoperaattorit eivät salli pääsyä 00 800-numeroihin, tai niistä voidaan laskuttaa

Suuri määrä muuta tietoa Euroopan unionista on käytettävissä internetissä Europa-palvelimen kautta (<http://europa.eu>).

Luettelointitiedot ovat teoksen lopussa.

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2011

ISBN 978-92-79-18633-2

doi:10.2779/97833

Printed in Belgium

PAINETTU UUSIOPAPERILLE, JOLLE ON MYÖNNETTY EU:N YMPÄRISTÖMERKKI

JOHDANTO

Biologinen monimuotoisuus – elämän kirjo maapallolla – tekee planeetastamme asuttavan ja kauniin. Monet meistä hakevat luonnosta iloa, innoitusta ja virkistystä. Luonto tarjoaa meille myös ruokaa, energiaa, raaka-aineita, ilmaa ja vettä, jotka ovat ihmiselämän perusedellytyksiä ja taloutemme kulmakiviä.

Luonnon ainutlaatuisuudesta huolimatta pidämme sitä usein itsestäänselvyytenä. Moniin luonnonjärjestelmiin kohdistuu yhä suurempia uhkia, jotka heikentävät niiden toimintaa tai ajavat ne romahduksen partaalle. Tätä kutsutaan biologisen monimuotoisuuden köyhtymiseksi, ja sitä tapahtuu aivan liian paljon.

Euroopan unioni on siksi sitoutunut pysäyttämään biologisen monimuotoisuuden köyhtymisen. Se on viimeisten 25 vuoden aikana rakentanut rajojensa sisäpuolelle 26 000 suojelualueen verkoston, joka kattaa yli 850 000 km². Natura 2000 on maailman suurin suojelualueiden verkosto ja osoittaa, miten tärkeänä pidämme luonnon monimuotoisuutta. Euroopan unioni on päättänyt vahvistaa tätä käänteentekevää ohjelmaa uusilla pitkän aikavälin toimilla.

Jokainen meistä voi auttaa. Kaikki voivat suojella biologista monimuotoisuutta, ja kaikkia tarvitaan. Jokainen meistä voi muuttaa hieman tottumuksiaan ilman, että se vaikuttaa tuntuvasti elämäntapaan. Yhdessä nämä pienet muutokset voivat vaikuttaa.

Toivomme, että tämän kätevän oppaan vinkit auttavat sinua tekemään oman osasi. Kauden lähiruuan syöminen, veden hukkakäytön vähentäminen, ruokajätteen kompostoiminen tai asuinympäristön eläin- ja kasvikuntaan perehtyminen ovat vain muutamia niistä yksinkertaisista asioista, joita jokainen meistä voi tehdä luonnonvarojen säilyttämiseksi tulevia sukupolvia varten.

Janez Potočnik

Ympäristöasioista vastaava Euroopan komission jäsen

MITÄ ON BIOLOGINEN MONIMUOTOISUUS?

Biologinen monimuotoisuus ympäröi meitä kaikkialla, ja me olemme osa sitä. Biologisen monimuotoisuuden kolme päätasoa ovat

- ♦ maapallolla elävät erilaiset lajit: eläimet, kasvit, vihannekset, sienet, levät, bakteerit ja jopa virukset
- ♦ samaan lajiin kuuluvien yksilöiden väliset erot: niiden koko, muoto ja värit
- ♦ eri ekosysteemit, esimerkiksi valtameret, metsät ja koralliriutat, sekä niissä elävät lajit ja lajien väliset vuorovaikutukset.

Tutkijat ovat kirjanneet noin 1,9 miljoonaa maapallolla elävää lajia, mutta todellinen määrä on varmasti paljon, paljon suurempi. Monet lajit ovat mikroskooppisen pieniä tai elävät syvässä maan uumenissa tai valtamerissä; osa on vielä löytämättä.

MIKSI BIOLOGINEN MONIMUOTOISUUS ON TÄRKEÄÄ?

Biologinen monimuotoisuus on syntynyt 3,8 miljardin vuoden kuluessa, eikä ihminen pysy hengissä ilman sitä. Saamme luonnosta monia elintärkeitä tarvikkeita, kuten ruokaa, rakennusaineita, lämpöä, tekstiilejä ja lääkkeiden vaikuttavia ainesosia. Lisäksi luonto tarjoaa muita välttämättömiä palveluja kasvien pölytyksestä ja ilman, veden ja maaperän suodattamisesta tulvien torjuntaan.

Emme voisi elää maapallolla ilman näitä elintärkeitä tarvikkeita ja palveluja. Valitettavasti unohdamme aivan liian usein, mitä kaikkea luonto meille antaa. Teollistuneissa yhteiskunnissamme biologista monimuotoisuutta pidetään itsestään selvänä, ilmaisena ja ikuisena. Todellisuudessa me kuitenkin aiheutamme luonnolle yhä suurempia paineita, ja ihminen uhkaa monilla toimillaan hävittää lukuisia lajeja sukupuuttoon.

Biologiseen monimuotoisuuteen kohdistuvien uhkien luettelo on pitkä. Siihen kuuluvat muun muassa elinympäristöjen tuhoutuminen ja pirstoutuminen, ilman, veden ja maaperän saastuminen, liikakalastus ja luonnonvarojen, metsien ja maan liikakäyttö, vierasperäisten lajien levittäminen sekä ilmastonmuutosta aiheuttavien kasvihuonekaasujen päästäminen ilmakehään yhä suurempina määrinä.

MITÄ VOIMME TEHDÄ BIOLOGISEN MONIMUOTOISUUDEN SUOJELEMISEKSI?

Tämä kirjanen sisältää 52 ehdotusta siitä, miten voit vaikuttaa: yhden keinon vuoden jokaiselle viikolle. Ehdotukset koskevat

- ♦ jokapäiväisiä käytännön tekoja
- ♦ tiedon levittämistä omassa lähipiirissäsi
- ♦ tutkimustyöhön osallistumista tarkkailemalla ja kirjaamalla muistiin luonnon ja ekosysteemien tapahtumia
- ♦ kestävien menetelmien käyttämistä puutarhassasi ja pihamaallasi
- ♦ rakennus- ja nikkarointihankkeita.

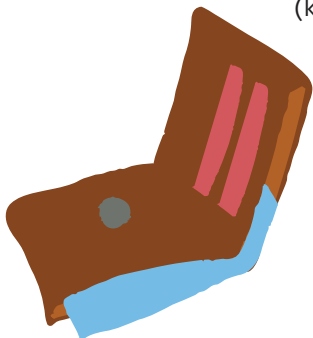
Lisätietoja biologisesta monimuotoisuudesta:
http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

TUEN LUONNONSUOJELUJÄRJESTÖJÄ

**Viikko
1**

Näiden järjestöjen päätavoitteena on hillitä biologisen monimuotoisuuden köyhtymistä ja tarvittaessa säilyttää tai palauttaa erilaisten suojeltujen luontotyyppien (metsät, joet, lammet, puistot, kaupunkipuutarhat) tasapaino ihmisten toimintaa kuitenkin häiritsemättä.

Minkälaista toimintaa ne harjoittavat?
Luonnonsuojelujärjestöt muun muassa tarkkailevat lajeja, perustavat ja hallinnoivat luonnonsuojelualueita, ennallistavat harvinaisia ympäristöjä, järjestävät konferensseja, luontoretkiä, tiedotustilaisuuksia ja erityistoimia (kuten rupisammakon pelastustoimia).

Tue niitä esimerkiksi liittymällä jäseneksi, lahjoittamalla rahaa, ostamalla niiden julkaisuja ja tuotteita tai osallistumalla vapaaehtoisena niiden luonnonsuojeluhankkeisiin.

EN HÄIRITSE ELÄIMIÄ RETKILLÄNI

**Viikko
2**

Talvisilla luontoretkillä on ehkä vielä tärkeämpää kuin muina vuodenaikoina välttää häiritsemästä eläimiä millään lailla. Jos pelästyttät eläimen piilopaikastaan, yllätät sen etsimässä ruokaa tai herätät sen talviuniltaan, se saattaa kuluttaa vähät voimavaransa pakenemiseen tai piiloutumiseen – ja se voi koitua sen kohtaloksi!

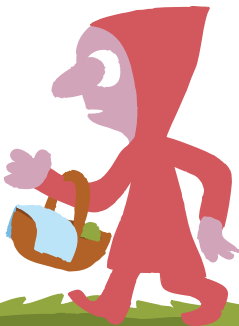
Pysyttele siis ehdottomasti tiellä tai polulla, ole mahdollisimman hiljaa ja tarkkaile kaukaa eläimiä, jotka ovat haistelemassa ulkoilmaa, aivan niin kuin sinäkin.

Luonnonmukaisessa maataloudessa käytetään pehmeitä tuotantomenetelmiä, viljellään kotoperäisiä lajeja eikä käytetä kemiallisia lannoitteita tai torjunta-aineita. Siten se säilyttää maaperän viljavuuden, saastuttaa pohjavesiä vähemmän, kunnioittaa luonnon pikku apulaisia (esimerkiksi mehiläisiä ja kastematoja) ja ympäristön ekosysteemejä.

Lisäksi luonnonmukaisessa maataloudessa otetaan usein käyttöön unohtuneita, mutta maultaan tai ravintoarvoltaan korkealaatuisia paikallisia lajikkeita, kuten maa-artisokkia, vanhoja vehnälaajikkeita ja herkullisia omenia.

Ostamalla luomuruokaa noudatat globaaliekologian filosofiaa. Osta vain lähiseudulla tuotettuja kauden hedelmiä ja vihanneksia (vähän säilöntää ja kuljetusta), jotka on pakattu mahdollisimman niukasti.

SUOSIN BIOLOGISTA MONIMUOTOISUUTTA TYÖPAIKALLANI

**Viikko
4**

Perustatko tai korjaatko infrastruktuureja? Huolehdi siitä, että ne sopivat mahdollisimman hyvin ympäröivään luontoon (järjestä eläimille ylitys- tai alituspaikkoja, anna eläinten ja kasvien asuttaa tulva-altaat). Säilytä mahdollisimman monta puuta, erilaista pensasta, lammikkoa ja kesantomaata ja hoida niitä.

Valitse rakennuksiin, pintakäsittelyyn ja sisustukseen ympäristöystävällisiä, luonnollisia, kestäviä, kierrätettäviä ja, jos mahdollista, paikallisia materiaaleja ja tuotteita. Vähennä uusiutumattoman energian käyttöä ja jätteiden tuotantoa.

Näin yrityksesi ekologinen jalanjälki pienenee samalla kun työympäristö paranee ja tuotemerkin maine ja tilojen markkina-arvo kohenevat.

AIHEUTAN VÄHEMMÄN KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJÄ

**Viikko
5**

Lämmittäminen, valaiseminen, matkustaminen – mutta myös syöminen, pukeutuminen ja jopa hengittäminen: kaikki mitä teemme tuottaa kasvihuonekaasuja, jotka kaiken lisäksi vaarantavat maapallon tulevaisuuden. Aavikot laajenevat, jäätiköt supistuvat ja merenpinta nousee – eli kokonaiset ekosysteemit häiriintyvät.

Vähennä aiheuttamiasi kasvihuonekaasupäästöjä ostamalla mahdollisimman usein vuodenzajalle ja alueellesi tyypillisiä tuotteita, joissa on ympäristömerkki, liikkumalla jalan, polkupyörällä tai julkisilla kulkuneuvoilla sekä välttämällä haaskausta.

Hyvitä lisäksi osa aiheuttamistasi kaasuista huolehtimalla ympäristösi biologisesta monimuotoisuudesta (perusta lammikko, kukkaketo tai rakenna linnunpönttöjä) ja tukemalla luonnonsuojelujärjestöjä tai metsityshankkeita.

KÄYTÄN KANNETTAVAA TIETOKONETTANI MAHDOLLISIMMAN KAUAN

**Viikko
6**

Pelikonsolien, tietokoneiden ja matkapuhelinten valmistamiseen tarvitaan erilaisia metalleja (kuparia, kobolttia, lyijyä), joiden kysyntä kasvaa kasvamistaan. Kaivokset, joista ne ovat peräisin, sijaitsevat eri puolilla maapalloa, ja niiden toiminta vaikuttaa voimakkaasti ympäristöön.

Kongon demokraattisessa tasavallassa, jossa louhitaan kuuluisaa kolumbiittitantiittiä, Kivun maakunnan ainutlaatuinen biologinen monimuotoisuus on uhattuna: viimeisiä gorilloja, mutta myös norsuja ja okapeja metsästetään laittomasti kaivosmiesten ruokkimiseksi, metsiä kaadetaan valtavat määrät rakennus- ja polttopuiksi ja kaivosten laajentamiseksi, maaperä kuluu ja pilaantuu, vesi ja ilma saastuvat – eivätkä aseelliset selkkauksetkaan ole harvinaisia!

Muista siis tämä, ennen kuin vaihdat puhelinta
tai kannettavaa tietokonetta!

OSTAN KALAA VASTUULLISESTI

**Viikko
7**

Tonnikalaa, turskaa, lohta, merianturaa tai merikrottia ei pitäisi syödä lainkaan. Liikakalastus, pyyntiajat (jotka osuvat toisinaan keskelle lisääntymiskautta) ja tietyt kalastusmenetelmät (jotka tuhoavat merenpohjaa tai joilla saadaan tahattomana saaliina alamittaisia yksilöitä) vaarantavat kalapopulaatioiden uusiutumisen.

Anna niiden rauhassa muodostaa uusia populaatioita: syö vain kaloja ja äyriäisiä, jotka eivät ole uhanalaisia. Osta myös mieluiten paikallisia tai MSC-merkillä varustettuja kalastustuotteita.

Lisätietoja MSC-merkistä löydät osoitteesta www.msc.org.

EN HEITÄ ROSKIA MAAHAN

**Viikko
8**

Roskien heittäminen luontoon vaikuttaa ympäristöön ja on seurauksiltaan usein tuhoisaa.

Osa jätteistä vaikuttaa välittömästi: tupakantumpit ja purukumit myrkyttävät tai tukehduuttavat niitä nieleviä eläimiä, pikkunisäkkäät ja sammakkoeläimet jäävät loukkuun pulloihin, ja lasinsirpaleet voivat haavoittaa suurempia eläimiä ja aiheuttaa tulipalon suurennuslasivaikutuksen vuoksi.

Toisten vaikutus on pidempiaikainen: esimerkiksi muovien maatuminen kestää vuosisatoja ja samalla niistä liukenee myrkyllisiä aineita, ja paristoissa on raskasmetalleja, jotka imeytyvät maaperään pilaten pohjavesikerrostumia.

Käytä siis roskasäiliöitä ja kierrätä kaikki minkä voit!

TOIVOTAN Tervetulleeksi lähiympäristön eläimet

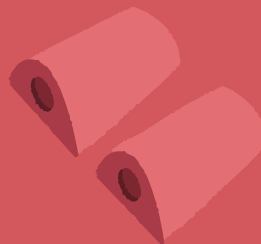
**Viikko
9**

Rakennatko tai remontoitko taloasi? Samalla voit järjestää turvapaikkoja lähiympäristön eläimille.

Ota selvää, mitkä lajit voisivat pesiä kotisi ympäristössä, ja mieti, mitkä niistä toivottaisit tervetulleeksi taloosi. Tee tarpeelliset järjestelyt: poraa reikiä paksuihin seiniin ja tee niihin rakoja (tietyille erakkomehiläisille), tee koloja kevyttiiliin (lepakoita varten), huolehdi siitä, että petolinnut ja lepakot pääsevät vintille ulkokautta, ja kiinnitä linnunpönttöjä katon ja parvekkeiden alle.

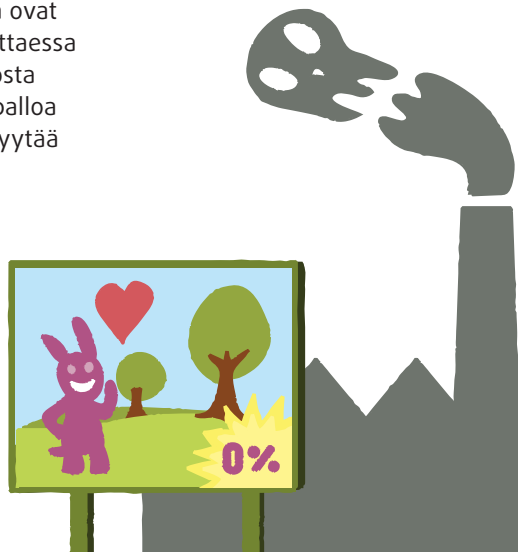
Järjestä ympäristö otolliseksi perustamalla mahdollisimman monipuolinen puutarha, josta vieraasi löytävät helposti syötävää. Luovu kaikista kemikaaleista (torjunta-aineista, lannoitteista, maaleista ja puhdistusaineista).

Jotkin yritykset, erityisesti autovalmistajat, keuhuvat siekailematta tuotteitaan ympäristöystävällisiksi, vaikka ne ovat kaikkea muuta. Toiset puolestaan haluavat "vihreyttää" julkista kuvaansa, koska niiden toiminta on saastuttavaa tai vahingoittavaa biologista monimuotoisuutta (esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöt, maaston raivaus laajennuksen rakentamista varten tai jokiveden käyttö koneiden jäähdyttämiseen).

Älä usko niiden mainoskampanjoita, jotka ovat liian vihreitä ollakseen tosia. Ilmoita tarvittaessa tällaisista yrityksistä viranomaisille. Painosta niitä, jotta ne oikeasti vähentäisivät maapalloa vahingoittavaa toimintaansa. Apua voit pyytää ympäristöasiamieheltä tai ekoneuvovalta.

KÄYTÄN YMPÄRISTÖYSTÄVÄLLISIÄ PUHDISTUSAINEITA

**Viikko
11**

Vaikka jätevesi kulkee puhdistamon kautta, se sisältää jokiin päätyessään edelleen runsaasti fosfaatteja, liuottimia, pinta-aktiivisia aineita ja muita kemikaaleja, joita nykyisissä pesuaineissa käytetään. Nämä ainesosat, jotka ovat usein hyvin saastuttavia, voivat aiheuttaa vakavaa haittaa biologiselle monimuotoisuudelle, erityisesti vesiympäristöille – ja ihmisten terveydelle!

Mitä voit tehdä? Valitse ympäristömerkillä varustettuja pesuaineita tai pese pyykki Marseille-saippuan lastuilla ja lattiat mustalla saippualla, poista kalkki kuumalla viinietikalla ja kiillota kattilat ja pesualtaat natriumbikarbonaatilla eli ruokasoodalla (joko viinietikkaan sekoitettuna tai ilman) – naarmuttamatta. Äläkä varsinkaan käytä liian suuria pesuainemääriä vaan annostele kevyellä kädellä!

RETKEILEN LUONNOSSA SITÄ KUNNIOITTAEN

**Viikko
12**

Kun retkeilet luonnossa, ole huomaavainen: pidä mahdollisimman vähän ääntä ja jos haluat tarkkailla villieläimiä, älä pukeudu värikkäisiin vaatteisiin tai käytä hajusteita.

Pysyttele aina polulla: silloin on vähemmän todennäköistä, että häiritset eläimiä tai tallo kasveja, sammalta tai sieniä.

Jos otat koiran mukaan, pidä se kytkettynä tai katso, ettei se harhaile polun ulkopuolella. Älä myöskään anna sen pelottaa haukkumalla pois kaikkia eläimiä. (Jos tarkoituksesi on tarkkailla niitä, on muutenkin viisaampaa jättää uskollinen ystävä kotiin.)

Älä myöskään heitä roskia luontoon äläkä poimi tai kerää mitään kiellettyä.

HERKUTTELEN BIOLOGISELLA MONIMUOTOISUUDELLA

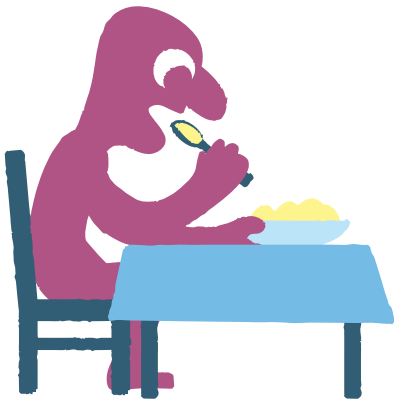
**Viikko
13**

Slow Food -liike, joka syntyi vastalauseena pika- ja roskaruoalle, on todistanut, että kuluttajien ravintomieltyymysten ja ruokaa kohtaan tunteman uteliaisuuden kehittyminen johtaa biologisen monimuotoisuuden suojeluun.

Miten? Hyvin yksinkertaisesti: oletko jo maistanut palsternakkakeittoa, maa-artisokkalastuja tai etanakaviaaria? Niitä syömällä autat suojelemaan unohtuneita kasveja (esimerkiksi edellä mainittuja juureksia) ja uhanalaisia eläinlajeja (esimerkiksi sampea).

Lisätietoja tästä
"luomugastronomisesta"
järjestöstä, sen toiminnasta
sekä Slow Food Foundation
for Biodiversity -säätiöstä löydät
osoitteesta www.slowfood.com

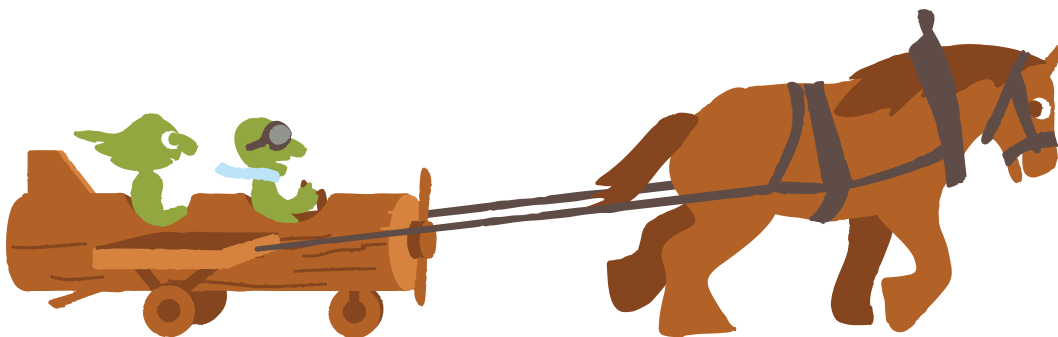
KUN MATKUSTAN, KULUTAN MAHDOLLISIMMAN VÄHÄN HIILIDIOKSIDIA JA HYVITÄN AIHEUTUNEET PÄÄSTÖT

**Viikko
14**

Aiheuta lomallakin vähemmän hiilidioksidi- ja muita kasvihuonekaasupäästöjä. Patikoi ja telттаile (mutta vain luvallisilla paikoilla!) tai harrasta ekomatkailua. Suosi lähellä sijaitsevia kohteita ja matkusta niihin pyörällä, junalla tai vaikka hevosen vetämillä vaunuilla! Kun pääset perille, syö paikallisia ja kauden tuotteita, vältä moottoriajoneuvoilla liikkumista äläkä käytä ilmastointia.

Jos sinun on pakko matkustaa lentokoneella, suosi suoria lentoja (välilaskut kuluttavat valtavat määrät polttoainetta). Hyvitä matkastasi aiheutuneet hiilidioksidipäästöt lahjoittamalla rahaa biologisen monimuotoisuuden suojeluhankkeille tai kotiseutusi tai kaukaisempien seutujen metsityshankkeille.

JÄRJESTÄN TYÖYHTEISÖN KEHITTÄMISTAPAHTUMAN, JONKA AIHEENA ON BIOLOGINEN MONIMUOTOISUUS

**Viikko
15**

Onko työyhteisösi yhteishenkeä syytä kohentaa tai haluaisitteko rentoutua yhdessä? Voit ehdottaa ryhmätoimintaa biologisen monimuotoisuuden hyväksi.

Se voidaan toteuttaa työpaikalla: voitte inventoida lähistön eläimet ja kasvit, istuttaa pensaita ja hunajakasveja pysäköintipaikalle tai koristaa kasveilla rakennuksen seinustan, perustaa katolle puutarhan tai kasvimaan tai valmistaa linnunpönttöjä ja muita pesimapaikkoja, jotka voidaan kiinnittää rakennukseen tai sen ympäristöön.

Voitte myös osallistua vapaaehtoiseen luonnonsuojeluhankkeeseen, retkelle, jossa tutustutaan tiettyihin lajeihin tai luontotyypeihin, rupisammakoiden pelastustoimiin tai vaikkapa luomutilavierailuun.

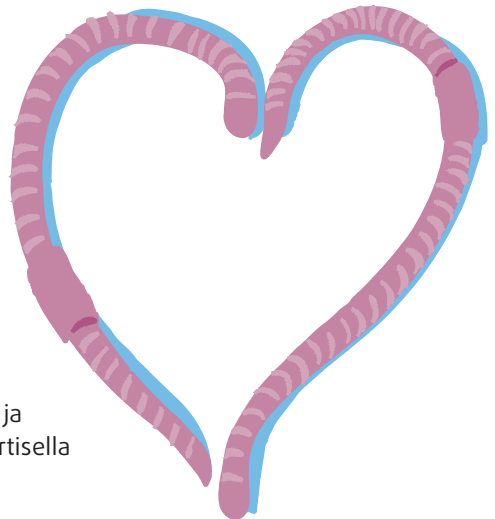

Kastemadot ovat ravintoketjun välttämätön osa. Ne kierrättävät lakkaamatta orgaanista ainesta, kuten kuolleita lehtiä ja muita maatuivia kasveja. Näin ne osallistuvat hyvän kasvumaan tuottamiseen ja turvaavat sen maaperän hedelmällisyyden, jossa ravinnoksi käyttämämme hedelmät ja vihannekset kasvavat.

Lisäksi niiden käytävät möyhentävät maata, mikä helpottaa juurten kasvua ja veden suodattumista nopeasti niin syvälle, että kasvit voivat imeä sen. Ne myös rajoittavat veden tulvimista ja maaperän eroosiota rankkasateiden aikana.

Suojele siis näitä arvokkaita apulaisia luopumalla kaikista kemiallisista lannoitteista ja torjunta-aineista ja ilmastamalla maa kaksivartisella ekotalikolla (*broadfork*).

VIETÄN LOMANI EKOHOTELLISSA

**Viikko
17**

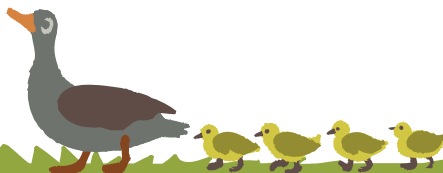
Hotelleille, leirintäalueille, lomamökeille ja aamiaismajoituksille on nykyään olemassa useita ekotuotemerkkejä, muun muassa EU:n ympäristömerkki.

Niiden myöntämisessä otetaan huomioon sijainti ja rakennuksen arkkitehtuuri (ympäristön kunnioittaminen), rakennusmateriaalit (ympäristöystävällisyys, kestävyys, uusiutuvuus, kierrätettävyys jne.), veden

ja uusiutumattoman energian kulutus, jätteiden tuotanto ja jätehuolto.

Niiden etuna on, että omistajat korostavat biologisen monimuotoisuuden suojelua tarjoamalla mahdollisuuden viettää vapaa-aikaa luontoa kunnioittaen ja seudun tuotteisiin ja kulttuuriin tutustuen.

Lisätietoja osoitteesta
www.ecolabel-tourism.eu

KÄYTÄN VÄHEMMÄN JUOMAVETTÄ

**Viikko
18**

Vesi on välttämätöntä maapallon ja sen asukkaiden – niin eläinten kuin kasvienkin – tasapainolle. Vesivaroja on riittävästi kaikkien tarpeisiin, mutta valitettavasti ne jakautuvat epätasaisesti ja niitä hallinnoidaan usein huonosti. Euroopassa juomavettä saa yksinkertaisesti avaamalla hanan. Niinpä käytämme sitä kaikkeen, jopa auton pesuun!

Voit säästää juomavettä kastelemalla kasvit sadevedellä – mieluiten illalla haihtumisen estämiseksi. Jos mahdollista, ota talteen harmaat vedet (tiski-, kylpy- ja suihkuvesi) ja käytä niitä wc:n huuhteluun, lattioiden pesuun ja suodatuksen jälkeen vaikka kasteluun.

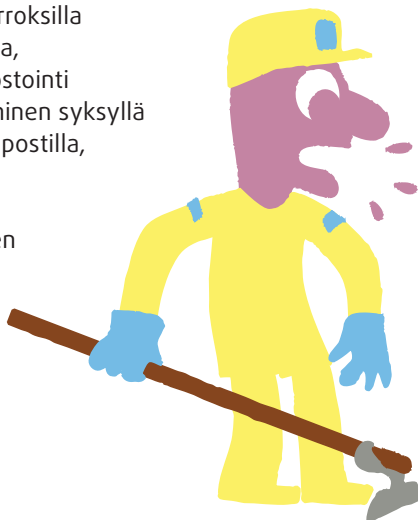

KEHOTAN ASUINKUNTAANI SIIRTYMÄÄN LUONNONMUKAISEEN PUUTARHANHOITOON

**Viikko
19**

Jotkin kunnat pyrkivät nykyään edistämään biologista monimuotoisuutta tienvarsien ja kukkapenkien kasvien valinnassa ja hoidossa.

Jos omassa kunnassasi ei vielä tehdä näin, ehdota, että puisto-osasto ottaa käyttöön muutaman helpon periaatteen: vain paikallisten lajien istuttaminen (monivuotiset kukat ovat yleensä yksivuotisia helppohoitaisempia), kemiallisten torjunta-aineiden ja lannoitteiden korvaaminen vastaavilla luonnollisilla aineilla, rikkaruohojen torjuminen ja kastelun tarpeen vähentäminen olkikerroksilla ja maanpeittokasveilla, kasvijätteen kompostointi ja maaperän ravitseminen syksyllä näin syntyneellä kompostilla, kasvien niittäminen myöhään ja joidenkin alueiden säilyttäminen luonnontilaisina.

OSALLISTUN KANSAINVÄLISEN BIODIVERSITEETTIPÄIVÄN TAPAHTUMIIN

**Viikko
20**

Yhdistyneet Kansakunnat on julistanut 22. päivän toukokuuta kansainväliseksi biodiversiteettipäiväksi. Se tarjoaa tilaisuuden valistaa suurta yleisöä ja poliittisia päättäjiä biologisesta monimuotoisuudesta, sen tilasta, haasteista, uhkista ja suojelusta.

Joka vuosi käsitellään eri teemaa. Vuoden 2008 teemana oli biologinen monimuotoisuus ja maatalous, vuonna 2009 haitalliset vieraslajit ja vuonna 2010 biodiversiteetti, kehitys ja köyhyyden helpottaminen. Vuonna 2011 keskitytään biologiseen monimuotoisuuteen ja metsiin.

Vietä päivää osallistumalla erilaisiin tapahtumiin (esimerkiksi näyttelyihin ja konferensseihin). Voit myös lähteä ystäväiesi kanssa luomupiknikille tai löytöretkelle tutustumaan paikallisiin eläimiin ja kasveihin tai järjestää ”vihreän” musiikin konsertin.

Lisätietoja osoitteesta www.cbd.int/idb.

Jos haluat käyttää lomasi hyödyllisesti suojelemalla biologista monimuotoisuutta ulkomailla, ryhdy vapaaehtoiseksi luonnonsuojelijaksi.

Samalla kun pääset tutustumaan tavallisen matkailijan ulottumattomissa oleviin paikkoihin, autat luonnonsuojelujärjestöjä tutkimus- tai suojelutyössä. Sinun ei tarvitse olla biologian tai ympäristötieteiden asiantuntija, sillä tehtävät sopivat kaikille.

Mitä siis kuulostaa valaiden laskeminen Välimerellä, karhujen suojelu Romaniassa, valkohaiyhteisöjen tutkimus Etelä-Afrikan avomerellä, gibbonien, makakien ja papukaijalintujen kuntouttaminen Thaimaassa tai luonnonmukaisen viljelyn edistäminen Intiassa?

PERUSTAN LUONNOLLISEN TURVAPAIKAN BIOLOGISELLE MONIMUOTOISUUDELLE

**Viikko
22**

Miten luot puutarhaasi tai lastesi koulun tai yrityksesi pihaan luonnollisen turvapaikan biologiselle monimuotoisuudelle?

Julista pannaan kaikki kemialliset torjunta-aineet ja lannoitteet.

Anna luonnonkasvien asettua puutarhan yhteen nurkkaan ja niitä ne myöhään. Näin kasvilajit lisääntyvät ja monipuolistuvat samalla kun ne antavat suojaa lukuisille eläimille.

Perusta lammikko ja säilytä kuollut puu, jossa on houkuttelevia koloja niissä viihtyville eläimille, kokoa halkopino ja kivikasa pikkunisäkkäitä, sammakkoeläimiä ja erilaisia selkärangattomia varten

Istuta monikasvinen pensasaita, jossa käytät myös kotoperäisiä lajeja. Istuta hunajakasveja, jotka houkuttelevat monenlaisia hyönteisiä.

Puhdistusaineiden tapaan suurin osa nykyisistä kauneudenhoitotuotteista sisältää kemikaaleja (esimerkiksi säilöntäaineita, synteettisiä hajusteita ja pinta-aktiivisia aineita), jotka eivät ole biohajoavia ja vahingoittavat siten biologista monimuotoisuutta, erityisesti vesiympäristöjä, joihin ne kulkeutuvat jätevesien mukana.

Käytä luonnonkosmetiikkaa: peseydy Marseillen saippualla, hajusta kylpyvetesi muutamalla pisaralla laventeliöljyä, puhdista ihosi kamomilla- tai ruiskukkavedellä, kuori se vehnä- tai kauraleseillä, ravitse sitä auringonkukka- tai oliiviöljyllä. Voit jopa valmistaa itse hammastahnaa – eikä se ole edes vaikeaa!

Vaikka ei luulisi, biologinen monimuotoisuus on toisinaan kaupungissa rikkaampaa kuin maaseudulla, jossa vallitsee monokulttuuri niin pelloilla kuin metsissäkin.

On yllättävää, että kaupunkien luontotyypit voivat olla hyvinkin vaihtelevia. Siellä on julkisia ja yksityisiä puutarhoja, lampia, puistoja, metsiä, puiden reunustamia puisto- ja muita katuja, joutomaita, kesantomaita, rautateiden pientareita, purojen reunamia – puhumattakaan viherkatoista ja kukilla koristetuista terasseista, julkisivuista ja parvekkeista. Pienimmissäkin jalkakäytävien halkeamissa ja rakennusten ja seinustojen juurilla kasvaa mitä moninaisimpia luonnonkasveja!

Mutta tämä monimuotoisuus on haavoittuvaa: se ei paina paljoakaan, kun vastassa ovat betonimyllyt ja tiejyrät.

OTAN SELVÄÄ LUOMUPUUVILLAN VIILJELYSTÄ

Viikko
25

Vain 3 prosentilla maailman maatalousmaasta harjoitetaan perinteistä puuvillan tehoviljelyä, mutta se kuluttaa 25 prosenttia maailmassa myydyistä hyönteismyrkyistä. Puuvillan tehoviljelyn vuoksi maaperä köyhtyy, metsiä hakataan, kasteluun käytetään suunnattomia vesimääriä, pohjavedet pilaantuvat ja maataloustyöntekijät ja paikalliset eläinlajit altistuvat myrkyllisille aineille. Se on toisin sanoen erittäin haitallista ympäristölle ja ihmisille.

Luomupuuvillan laajaperäisessä viljelyssä käytetään sen sijaan luonnollisia lannoitteita ja torjunta-aineita ja vähemmän vettä, ja se säilyttää maaperän hedelmällisyyden (vuoroviljelyn ansiosta). Lisäksi tuloksena on pehmeämpi- ja kestävämpikuituista puuvillaa.

Koska luomupuuvillaa ei käsitellä kemiallisesti missään tuotantovaiheessa, siitä valmistetut vaatteet eivät aiheuta herkistymistä.

Kun syöt paikallisesti tuotettuja elintarvikkeita, tuet kotoperäisiä lajeja viljeleviä tai kasvattavia maanviljelijöitä ja vähennät kuljetuksen aiheuttamaa saastumista. Se on hyväksi paikalliselle taloudelle ja biologiselle monimuotoisuudelle!

Kieltäydy kuitenkin uhanalaisista lajeista valmistetuista ruokalajeista (kilpikonnapihvi, tonnikalasushi, merimakara, bushmeat-liha) tai ruokalajeista, joiden valmistaminen köyhdyttää paikallista biologista monimuotoisuutta (kalastus tai metsästys, jossa ei noudateta vähimmäiskokoja tai kiintiöitä, tai viljely, joka on edellyttänyt metsän hävittämistä merkittävältä alueelta).

Älä myöskään käytä perinteisiä lääkkeitä tai kosmetiikkatuotteita, jotka on valmistettu sarvikuonon sarvesta, norsun syöksyhampaista, tiikerin luista tai sisäelimistä tai myskihirven myskistä.

Uhanalaisten lajien
luettelon löydät
seuraavista
osoitteista:
www.cites.org
www.iucnredlist.org

LATAAN MATKAPUHELIMEENI ELÄINTEN HUUTOJA

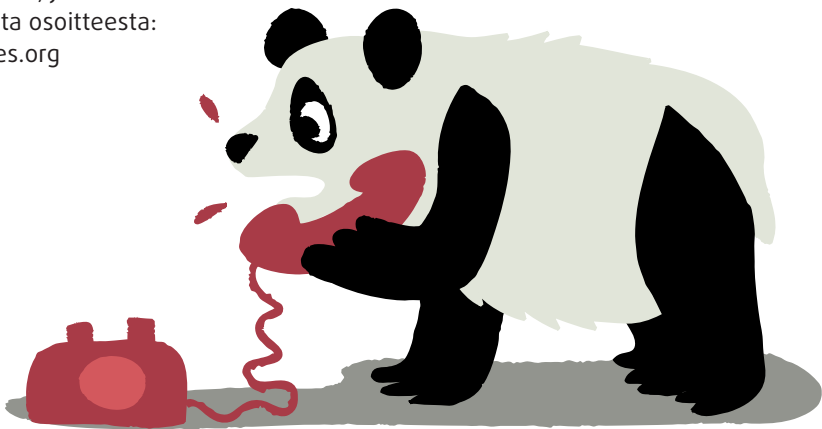
**Viikko
27**

Yhdysvaltalainen *Center for Biological Diversity* -järjestö tarjoaa omaperäisen mahdollisuuden valistaa Matti ja Maija Meikäläistä biologisen monimuotoisuuden kriisistä. Voit ladata ilmaiseksi matkapuhelimesi soittoääneksi harvinaisten, uhanalaisten tai lähes uhanalaisten eläinten ääniä.

Muuttohaukan kirkuna, jättiläispandan huuto, maitovalaan laulu – valitsitpa minkä soittoäänien hyvänsä, se hämmästyttää varmasti lähipiiriäsi. Sitten voitkin kertoa uhanalaisesta eläimestä, joka puhelimesi ääntelee.

Voita ladata nämä soittoäänetyt ja lukea (englanniksi) eläimistä, joilta ne ovat peräisin, seuraavasta osoitteesta:
www.rareearthtones.org

KÄYTÄN MINERAALIAURINKOSUOJAA

**Viikko
28**

Suurin osa aurinkovoiteista sisältää kemiallisia uv-suodattimia, jotka ovat usein allergisoivia. Meriin, järviin ja jokiin joutuessaan ne voivat lisäksi aiheuttaa hormonihäiriöitä eläimissä – ja ihmisissä! Ne ovat myös osaltaan syytäit korallien haalistumiseen.

Jotkin matkakohteet, esimerkiksi Meksikossa sijaitseva Xel-Há-vesipuisto, ovat ottaneet vaaran vakavasti ja sallivat vain mineraaliaurinkovoiteet. Niitä ei ole aivan yhtä helppo levittää, ja niistä jää joskus valkoisia jälkiä mineraalisuodattimiensa vuoksi, mutta ne ovat tehokkaita ja selvästi vähemmän myrkyllisiä – niin sinulle kuin luonnollekin.

On toinenkin ratkaisu: pukeudu uidessasi t-paitaan tai märkäpukuun.

HELPOTAN ELÄINTEN LIIKKUMISTA ASUINALUEELLANI

**Viikko
29**

Suuri osa kaupunkien viheralueista koostuu yksityisistä pihoista ja puutarhoista. Ne muodostavat usein korttelin keskelle vihersaarekkeitä ja ovat tiilimuurien ympäröimiä. Pyydä naapureitasi tekemään pieniä aukkoja pihojen väliin poistamalla tiilen tai kaksi kunkin aidan alareunasta, jotta siilit, päästäiset, sammakot ja rupikonnat pääsevät kulkemaan vapaasti.

Saarekkeiden yhdistämiseksi toisiinsa voit ehdottaa kunnan viranomaisille esimerkiksi puiden istuttamista kadun varteen (jolloin puiden väliin, korkealle kadun yläpuolelle voi kiinnittää narun oravia varten) tai moottoriteiden alitustunneleiden kaltaisten käytävien rakentamista hidastustöyssyjen alle.

OSTAN VAIN SERTIFIOIDUSTA PUUSTA VALMISTETTUJA PUUTARHAKALUSTEITA

**Viikko
30**

Puulla on ainakin kaksi etua verrattuna muoviin: se on kestävämpää, eikä se ole öljypohjaista. Kun ostat FSC- tai PEFC-sertifioidusta puusta valmistettuja kalusteita, voit olla varma, että puu on peräisin kestävällä tavalla hoidetuista metsistä eikä lauhkean tai pohjoisen vyöhykkeen metsistä, joiden biologinen monimuotoisuus on köyhtynyt, tai liiallisesti hyödynnetyistä trooppisista sademetsistä.

Suosi paikallisia ympäristömerkittyjä puulajeja, jotka ovat yhtä kestäviä kuin eksoottiset lajit mutta joiden kuljettaminen kuluttaa vähemmän energiaa ja saastuttaa vähemmän. Jos käsittelet puuta, valitse pellavaöljyyn, mehiläisvahaan tai kasvivahaan perustuvia luonnontuotteita.

Lisätietoja FSC- ja PEFC-merkeistä
löydät seuraavista osoitteista:

www.fsc.org

www.pefc.org

Miksi? Karjankasvatus edellyttää laidunmaita tai rehun (esimerkiksi soijan, maissin, juurikkaiden tai rapsin) tuottamista ja siten laajoja viljelysmaita – joiden tieltä metsät joutuvat usein väistymään. Lisäksi rehunviljely kuluttaa paljon vettä ja torjunta-aineita, mikä ehdyttää ja pilaa pohjavesiä.

Eikä tässä vielä kaikki! Märehtijöiden ruuansulatuksessa syntyy valtavasti metaania, joka on huolestuttavimpia kasvihuonekaasuja, etenkin jos niille syötetään soijaa tai muita valkuaiskasveja.

Lisäksi liiallinen lihansyönti voi vahingoittaa terveyttäsi (kohottaa veren kolesterolipitoisuutta, aiheuttaa syöpää, diabetesta jne.). Korvaa liha monta kertaa viikossa esimerkiksi linsseillä, kananmunilla, juustolla, vihanneksilla tai hedelmillä.

OSTAN MATKAMUISTOJA VASTUULLISESTI

**Viikko
32**

Varmista, etteivät lomalta tuomasi matkamuistot ole peräisin uhanalaisista lajeista. Boikotoi muun muassa korallista, norsunluusta, merikilpikonniin kuoresta ja brasilianruusupuusta (*Dalbergia nigra*) valmistettuja tuotteita.

Joitakin esineitä (esimerkiksi krokotiilinnahkalaukkuja tai perhosensiipitauluja) valmistetaan vankeudessa kasvatetuista eläimistä tai keinotekoisessa ympäristössä lisätyistä kasveista. Osta sellaisia vain, jos niillä on tullin vaatima CITES-lupa, joka takaa, että tuotteiden myynti on sallittua eikä vaaranna biologista monimuotoisuutta.

CITES on kansainvälinen yleissopimus, jolla säännellään uhanalaisten eläin- ja kasvilajien kauppaa.

Lisätietoja: www.cites.org

EN KASVATA VALTAMERISSÄ KELLUVIA JÄTESAARIA

**Viikko
33**

Merivirrat muodostavat maailman merille ihmisen aiheuttamia jätesaaria. Pelkästään ”Tyynenmeren jätetyöry” (*The Great Pacific Garbage Patch*) kattaa lähes 3,5 miljoonan neliökilometrin suuruisen alueen!

Saaret koostuvat ennen kaikkea muovista, jonka maatuminen kestää 500–1000 vuotta (ja siitä vapautuu tänä aikana useita myrkyllisiä aineita). Muovi voi tukehduttaa kaloja, kilpikonnia, lintuja ja merinisäkkäitä, jotka nielevät muovinriekaleita luullen niitä saaliseläimiksi.

Mitä voit tehdä? Vähennä muovin (esimerkiksi muovikassien ja pullojen) käyttöä, älä heitä luontoon mitään (vaikka et olisi lähelläkään merta) ja kerro ihmisille näistä jätesaarista, joista toistaiseksi vain harvat tietävät.

Maapallolta häviää joka päivä satoja hehtaareja metsää. Metsiä raivataan viljelys- ja asuinmaiksi tai hakataan liikaa rakennus- tai huonekalupuun tuottamiseksi.

Monet kansalaisjärjestöt järjestävät pahiten kärsineillä alueilla metsityshankkeita. Tue hankkeita lahjoituksella, jos niillä on ympäristöä parantava vaikutus (estetään aavikoitumista tai maanvyörymiä), ne rikastuttavat kyseisen alueen biologista monimuotoisuutta (istutetaan uhanalaisia kasvilajeja, estetään elinpaikkojen pirstoutumista) ja paikallinen väestö kannattaa niitä. Tai mikset menisi paikan päälle vapaaehtoiseksi työntekijäksi?

VÄHENNÄN VALOSAASTETTA ULKONA

**Viikko
35**

Teiden, katujen ja pihojen valaistus tarjoaa niin maaseudulla kuin kaupungissa monille (esimerkiksi ihmisille ja ketuille) mahdollisuuden toimia pitkälle yöhön.

Keinotekoinen valaistus kuitenkin häiritsee monia eläinlajeja.

Eläimillä, joiden näkökyky on sopeutunut yöelämään (esimerkiksi pöllöt ja rotat), on vaikeuksia nähdä esteitä, saalista tai saalistajia. Muuttolinnut menettävät suuntavaistonsa. Yöperhoset lepattavat lyhtypylväiden ympärillä kunnes uupuvat. Kiiltomatokoiraat eivät enää huomaa naaraiden valomerkkejä, ja näin niiden lisääntyminen estyy.

Valaise siis pihasi, parvekkeesi ja ovenpielesi häikäisemättömillä lampuilla, jotka on suunnattu alaspäin. Sammuta ne heti kun siirryt sisätiloihin.

OTAN RUOKALASSA KÄYTTÖÖN LUOMURUUAN

**Viikko
36**

Suurkeittiöt ruokkivat yritysraivintoloiden sekä koulujen, päiväkotien, sairaaloiden, vanhainkotien ja muiden ruokaloiden kautta valtavia ihmismääriä.

Suostuttele oman ruokalasi vastuuhenkilöt hankkimaan raaka-aineensa paikallisilta luomutuottajilta, tarjoilemaan kauden hedelmiä ja vihanneksia, pienentämään liha- ja kala-annoksia ja korvaamaan ne säännöllisesti viljaan, hernekasveihin, kananmunaan tai juustoon perustuvilla ruokalajeilla. Kehota heitä esittelemään unohtuneita lajeja (maa-artisokka, lanttu), vähentämään jätteitä ja kompostoimaan ruuanvalmistukseen kelpaamattomat osat (esimerkiksi vihannesten ja munien kuoret).

Muutos vaatii kokeilta ja keittäjiltä jonkin verran sopeutumista, mutta se vaikuttaa erittäin myönteisesti biologiseen monimuotoisuuteen – ja sinun terveyteesi!

OSALLISTUN *PLANT FOR THE PLANET* -KAMPANJAAN

**Viikko
37**

Puista ihminen saa ravintoa, polttoainetta, rakennustarvikkeita, kuitua ja lääkkeitä. Puut tarjoavat myös turvapaikan lukuisille nisäkkäille, linnuille, selkärangattomille, sammaleille ja sienille. Lisäksi ne sitovat ilman hiilidioksidia, vapauttavat happea, estävät eroosiota, säilyttävät maaperän kosteuden, alentavat lämpötilaa muutamalla asteella, lisäävät ilman kosteuspitoisuutta ja pitävät osaltaan ilmastoa tasapainossa.

Niitä uhkaa kuitenkin lisääntyvä metsäkato. Lähde mukaan torjumaan metsäkadon aiheuttamia haittoja osallistumalla YK:n ympäristöohjelman *Plant for the Planet* kampanjaan, jonka tavoitteena on miljardin puun istuttaminen.

Lisätietoja osoitteesta
www.unep.org/billiontreecampaign

PUOLUSTAN BIOLOGISTA MONIMUOTOISUUTTA VAALIVAA TIENRAKENNUSTA

**Viikko
38**

Kehota paikallisviranomaisia parantamaan teiden ympäristöstävällisyyttä.
Mitä he voivat tehdä?

He voivat suunnitella tielinjat niin, että ne haittaavat ympäristöä mahdollisimman vähän.

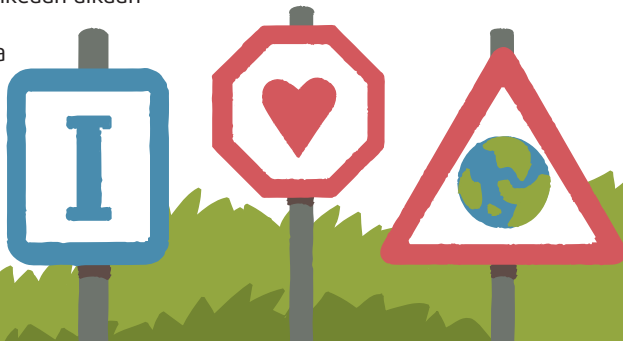
He voivat valita päällysteitä, jotka aiheuttavat vähemmän melua ja sisältävät kierrätysmateriaaleja.

He voivat asentaa ympäristöstävällisen valaistuksen (häikäisemätön, alas suunnattu, aurinkokeräimiin perustuva).

He voivat rakentaa eläimille (rupikonnille, oraville, hirville ja kauriille) ylitystai alituspaikkoja tai edistää näiden käyttöä.

He voivat istuttaa teiden varsille tiheitä pensasaitoja, jotka ohjaavat eläimiä ylityspaikoille ja vähentävät ja vaimentavat osaltaan ilman-, ääni- ja valosaasteita.

He voivat huoltaa teiden varsia oikeaan aikaan (esimerkiksi puiden ja pensaiden leikkaus pesintäajan ulkopuolella ja myöhäinen niitto).

EN OSTA KUIVAPESTÄVIÄ VAATTEITA

**Viikko
39**

Suurin osa kuivapesuloista käyttää perkloorietyleeniä (tai tetrakloorietyleeniä). Tämä liuotin on käsittelijöilleen myrkyllinen: se ärsyttää ihoa ja limakalvoja, aiheuttaa pahoinvointia, päänsärkyä ja tajuttomuutta sekä keraantyy elimistöön ja aiheuttaa todennäköisesti syöpää.

Vaikka perkloorietyleeniä käytetään yleensä suljetussa kierrossa, sitä on löydetty pohjavedestä ja joista. Se on kuitenkin erittäin myrkyllinen myös ympäristölle, erityisesti vesiekosysteemeille.

Ekologiset pesulat, joissa käytetään vain biohajoavia tuotteita (kuten vettä) ovat kuitenkin yhä hyvin harvinaisia. Mikä ratkaisuksi? Älä osta kuivapesua edellyttäviä vaatteita tai kodin tekstiilejä!

Viherkatto muodostaa kaupungissa monille hyönteisille ja linnuille ylimääräisen turvapaikan, mutta se ei suinkaan ole sen ainoa hyvä puoli – kaukana siitä! Viherkatto varastoi itseensä suuren osan sadevedestä. Se parantaa ilmanlaatua. Se suojaa rakennusta suurilta lämpötilanvaihteluilta ja eristää myös jossain määrin ääntä.

Kasvit valitaan kattotyypin mukaan (katon on oltava tasakatto tai lievästi kalteva!) ja sen mukaan, kuinka paljon painoa katto kestää ja kuinka paljon aikaa olet halukas käyttämään kasvien hoitoon (sammaleille, maksaruohoille ja heinäkasveille riittää huolto kerran vuodessa). Parhaan mahdollisen tuloksen saat, kun käännyt asiantuntevan yrityksen puoleen.

EN PÄÄSTÄ LUONTOON VIERAITA LAJEJA

**Viikko
41**

Jos ihminen päästää – tahallaan tai tahattomasti – vierasperäisiä eläimiä luontoon, voi syntyä ongelmia: jotkin lajeista (esim. supikoira ja minkki) sopeutuvat täydellisesti ja alkavat lisääntyä nopeasti. Sama koskee kasveja (esim. jättiputki ja kurtturehitys).

Koska joillakin lajeilla ei uudessa ympäristössään ole luonnollisia vihollisia, jotka säätelisivät niiden populaatioita, ne leviävät voimakkaasti ja työntävät tieltään kotoperäiset lajit. Vieraslajeilla voi myös olla merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, ja ne voivat olla haitaksi ihmisten terveydelle. Lisäksi niistä eroon pääseminen on usein hyvin vaikeaa ja kallista, kun ne ovat kotiutuneet uuteen ympäristöönsä.

Jos siis kotonasi on vieraslajeja, pidä huoli, etteivät ne leviä ympäristöömme.

TUTUSTUN LUONNON MONIMUOTOISUUDEN "KUUMIIN PISTEISIIN"

**Viikko
42**

Nämä alueet ovat biologiselta monimuotoisuudeltaan erityisen rikkaita. Luonnon monimuotoisuuden "kuumista pisteistä" (*hot spots of biodiversity*) löytyy noin 60 prosenttia maapallon kasvi-, lintu-, nisäkäs-, matelija- ja sammakkoeläinlajeista, ja näistä lähes puolet on kotoperäisiä (eli kyseisiltä alueilta peräisin). Ne ovat kuitenkin myös erityisen uhanalaisia: ne ovat jo menettäneet 70 prosenttia alkuperäisestä kasvillisuudestaan, ja niillä asuu lähes 75 prosenttia maailman uhanalaisimmista eläimistä!

Tällä hetkellä maalla on 34 "kuumaa pistettä", jotka vaativat kiireellisiä suojelutoimia. Merellisiä "kuumia pisteitä" ei vielä ole nimetty. Tue siis näillä alueilla toimivia luonnonsuojelujärjestöjä.

Lisätietoja osoitteesta www.biodiversityhotspots.org

KEHOTAN TYÖNANTAJAANI TOIMIMAAN BIOLOGISEN MONIMUOTOISUUDEN HYVÄKSI

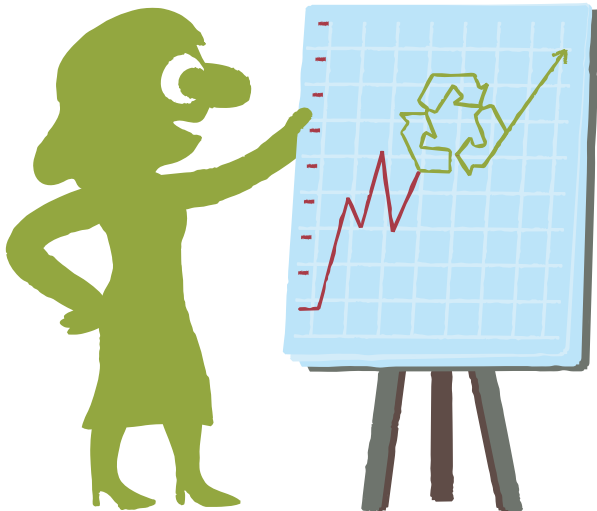
**Viikko
43**

Kehota työnantajaasi kompensoimaan ympäristövaikutuksensa (hiilidioksidipäästöt, vesistön varrella sijaitsevat laitokset) tai tehostamaan toimintaansa biologisen monimuotoisuuden hyväksi.

Miten? Se voi esimerkiksi tukea luonnonsuojelujärjestöjä (jotka ennallistavat yksittäisiä ekosysteemejä tai suojelevat uhanalaisia eläimiä), rahoittaa tieteellisiä

inventointi- ja suojeluohjelmia, jakaa tuottojaan raaka-aineita tai geenivaroja luovuttaneille eteläisille maille, perustaa biologisen monimuotoisuuden suojelusäätiön, ottaa työntekijät mukaan suojelutoimintaan tai lähettää heidät kenttätöihin.

Maanviljelijä saa korvauksen siitä, että hän jättää tulonmenetyksestä huolimatta hakkaamatta metsää viljelysmaaksi ja ryhtyy sen sijaan hoitamaan sitä, jotta se edelleen imee tulvavesiä, sitoo ilman hiilidioksidia ja muuttaa sen hapeksi sekä suojaa ja ravitsee monia lajeja. Tämä on esimerkki ekosysteemipalvelumaksun periaatteesta.

Tämä innovatiivinen periaate on jo saavuttanut jonkin verran suosiota, vaikka joidenkin ekosysteemipalvelujen rahallista arvoa on vaikea mitata. Onko periaate kuitenkin mielestäsi hyvä? Kerro siitä muillekin! Tuskin joudut puhumaan kuuroille korville.

JÄRJESTÄN SIIVOUSTALKOOT ASUINALUEELLANI

**Viikko
45**

Järjestä naapuriesi kanssa ja paikallisviranomaisten tuella suuret siivoustalkoot asuinalueellasi keväällä tai syksyllä, jolloin oksat ovat paljaat ja ruoho lyhyttä.

Poistakaa puihin tarttuneet muovikassit, korjatkaa jätteet (juomatölkit, pullot, renkaat, televisiot, maali- ja muut purkit) pois katujen varsilta, jokien ja purojen pientareilta ja epävirallisiksi kaatopaikoiksi muuttuneista tiheiköistä. Lajitelkaa jätteet ja viekää ne jäteasemalle.

Näin vähennätte vesistöjen, joutomaiden ja muiden ekosysteemien pilaantumista. Samalla eläimet säästyvät monilta vaaroilta: ne eivät loukkaa itseään lasinsirpaleisiin tai tukehdu ruuaksi luulemiinsa muovinriekaleisiin.

VÄHENNÄN PAPERIN- JA PAHVINKULUTUSTA

**Viikko
46**

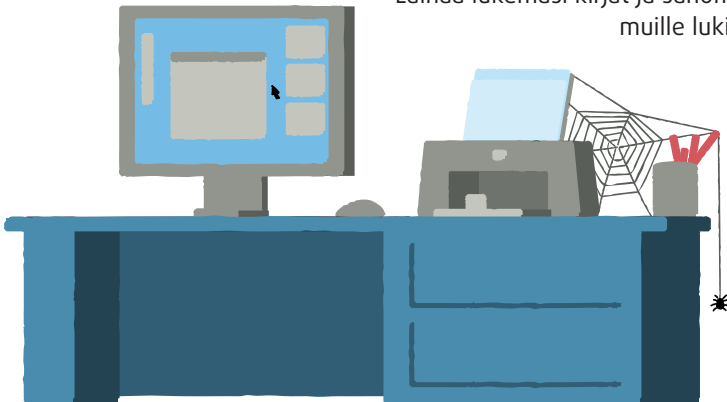

Kuluttamalla vähemmän paperia ja pahvia suojelet metsiä, vähennät pahvin ja paperin valmistamiseen käytettävän energian ja veden kulutusta sekä niistä syntyviä jätteitä.

Jos sinun on tulostettava asiakirjoja, tulosta paperin molemmille puolille tai käytä kääntöpuoli suttupaperina. Käytä uudestaan kirjekuoret, jos voit, tai kirjoita niille vaikkapa ostoslistoja tai viestejä.

Jos mahdollista, valitse kierrätys- tai FSC- tai PEFC-merkitty paperi (vihkot, wc-paperi, tapetti) tai kangas (lautasliinat, nenäliinat, kassit) tai sähköinen vaihtoehto (luettelot, tilisiirrot).

Lainaa lukemasi kirjat ja sanoma- ja aikakauslehdet muille lukijoille.

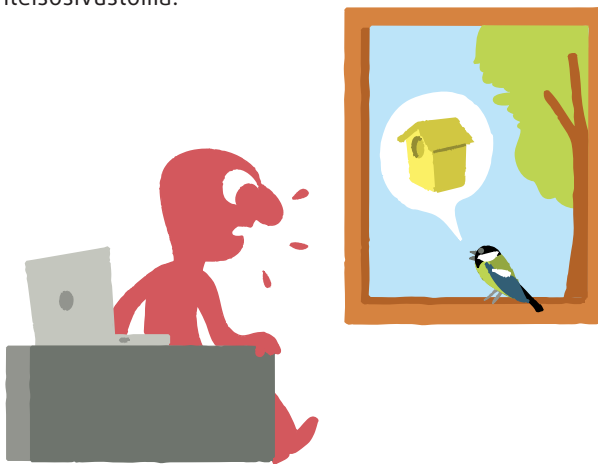
Sekä tietenkin:
kierrätä käyttämäsi
paperi ja pahvi.

TOIMIN BIOLOGISEN MONIMUOTOISUUDEN HYVÄKSI INTERNETISSÄ

**Viikko
47**

Voit toimia biologisen monimuotoisuuden hyväksi pelkästään surffailemalla internetissä. Jotkin hakukoneet ehdottavat päivittäin tekoa maapallon hyväksi. Toiset laskevat käynnit ja istuttavat puun kutakin 100 tai 500 hakua kohden. Osa taas käyttää mustaa taustaväriä (joka kuluttaa vähemmän energiaa kuin valkoinen) tai ohjaa mainostulonsa kokonaan tai osittain luonnonsuojelujärjestöille.

Ne tarjoavat myös mahdollisuuden laskea hiilijalanjälkesi, hyvittää lentomatiasi aiheuttamat hiilidioksidipäästöt, hankkia tietoja ympäristömerkeistä, käsitellä biologisen monimuotoisuuden suojelua blogeissa, keskustelufoorumeilla tai yhteisösivustoilla.

Jos haluat ryhtyä lähiruoan syöjäksi, syö vain lähiseudulla tuotettuja elintarvikkeita. Näin vähennät kuljetuksen aikana ilmaan joutuvia hiilidioksidipäästöjä (lukuisat eläimet ja kasvit ovat katoamassa kasviuonekaasujen lisääntymisen aiheuttamien ilmastollisten muutosten takia). Lisäksi tuet alueellasi kotoperäisiä lajeja viljeleviä tai kasvattavia tuottajia.

Tämä tarkoittaa tietenkin myös, että syöt kauden hedelmiä ja vihanneksia. Ne ovat usein – etenkin luomutuotteina – maultaan parempia kuin vastaavat kansainväliset tuotteet (joiden viljely saattaa edellyttää suuria määriä kemiallisia lannoitteita ja torjunta-aineita ja joiden kuljettaminen on erittäin saastuttavaa). Vaihtokauppa kannattaa varmasti!

RAJOITAN LUONTOON PÄÄTYVIEN LÄÄKKEIDEN MÄÄRÄÄ

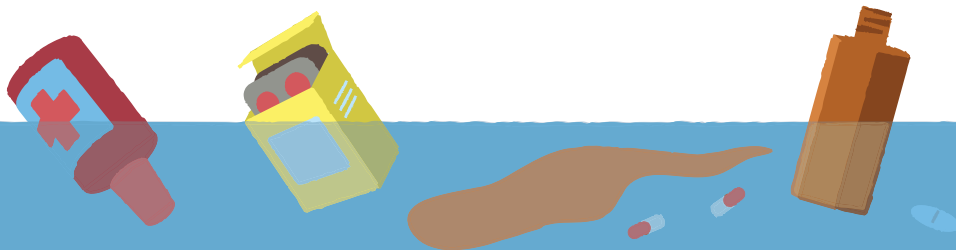
**Viikko
49**

Huuhdomme wc:stä suuren osan syömiemme lääkkeiden vaikuttavista aineista. Jätevesipuhdistamojen käsittelytekniikka ei tehoa niihin, ja ne päätyvät jokiin ja meriin, joissa ne vaikuttavat vesieläimiin ja kasveihin.

Niiden vaikutustapoja ei vielä tunneta kovin hyvin, mutta on mahdollista, että esimerkiksi jotkin ehkäisy pillereiden sisältämälle synteettiselle estrogeenille altistuneet kalat muuttuvat kaksineuvoisiksi.

Mitä voit tehdä? Ota lääkkeitä vain todelliseen tarpeeseen (antibiooteista ei ole mitään hyötyä virusinfektioissa) ja vie apteekkiin käyttämättömät tai vanhentuneet lääkkeet (älä heitä niitä roskeen tai wc:hen!).

LAHJAVALINTANI PERUSTUVAT BIOLOGISEEN MONIMUOTOISUUTEEN

**Viikko
50**

Tarvitsetko lahjaideoita? Valitse esineitä, jotka pohjustavat keskustelua biologisesta monimuotoisuudesta, sen tehtävästä ja sen suojelemisen tärkeydestä. Se on mukava tapa aloittaa keskustelu maapallon kannalta niin elintärkeästä aiheesta!

Nikkaroijalle voit antaa luonnonmaalien ohjekirjan, herkkusuulle syötävistä kukista kertovan kirjan, maailmanmatkaajille ekomatkailuoppaan ja aloittelevalle luonnonystäväälle kiikarit.

Lahjoittamalla Aleppon saippuaa herätät kiinnostuksen luonnonmukaisiin puhdistusaineisiin. Luomusuklaasia viestittää Indonesian ja Malesian öljypalmviljelmien muodostamasta ongelmasta (joka uhkaa myös ihmisapinoita).

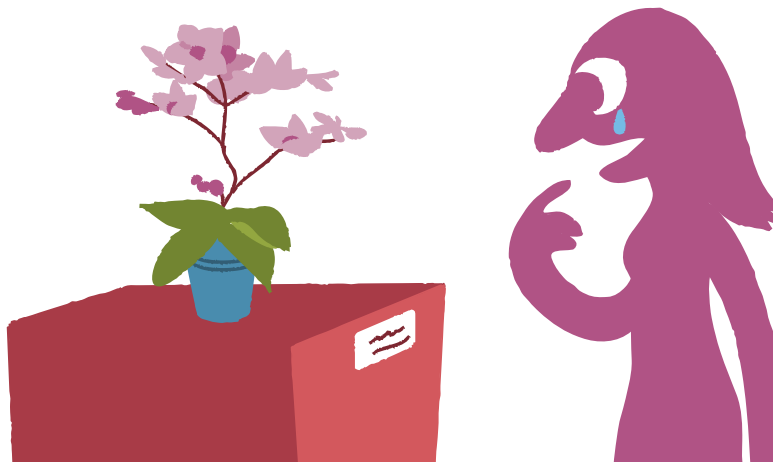
ANNAN NIMENI UUDELLE LAJILLE

**Viikko
51**

BIOPAT (*Patrons for Biodiversity*) on useiden saksalaisten luonnontieteellisten tutkimuslaitosten ja museoiden tukema hanke, joka tarjoaa mahdollisuuden nimetä lahjoitusta vastaan jokin äskettäin löydetty eläin- tai kasvilaji (esimerkiksi sammakko, perhonen, hämähäkki, saniainen tai orkidea) itsesi tai läheisesi mukaan.

Näin voit ikuistaa sitoutumisesi biologisen monimuotoisuuden suojeluun. Tuet samalla taksonomista tutkimusta (eli uusien lajien kuvailua) sekä luonnonsuojelututkimusta ja toimia ennen kaikkia maissa, joissa uusia lajeja löydetään.

Lisätietoja BIOPAT-hankkeesta:
www.biopat.de

OTAN SELVÄÄ NATURA 2000 OHJELMASTA

**Viikko
52**

Maa- ja metsätalous, teollisuus ja matkailu voivat kaikki aiheuttaa turvesoiden, nummien, pyökki- ja tammimetsien ja muiden luonnollisten elinympäristöjen pilaantumista, josta voi seurata useiden eläin- ja kasvilajien taantuminen.

EU:n Natura 2000 -hankkeen tarkoituksena on suojella näitä lajeja ja niiden elinympäristöjä sopusoinnussa ihmisten toiminnan kanssa. Sen toimintamuotoja ovat esimerkiksi luontotyyppien ennallistaminen, kotoperäisten lajien palauttaminen sekä tutkimus- ja koulutustoiminnan kehittäminen.

Lisätietoja Natura 2000 -hankkeesta löydät seuraavasta osoitteesta:
ec.europa.eu/environment/nature

Lisätietoja:

Luonto ja biologinen monimuotoisuus

http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

Natura 2000 verkosto

http://ec.europa.eu/environment/nature/naturazoo/index_en.htm

Biodiversiteettikampanja

http://ec.europa.eu/environment/biodiversity/campaign/index_fi.htm

Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus

<http://www.cbd.int/>

Institut royal des Sciences naturelles de Belgique

<http://www.sciencesnaturelles.be/>

Liittovaltion julkiset palvelut

Kansanterveys, elintarvikeketjun turvallisuus ja ympäristö

<http://www.health.belgium.be>

Euroopan komissio

52 tekoa biologisen monimuotoisuuden hyväksi

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto

2011 – 60 s. – 15 x 15 cm

ISBN 978-92-79-18633-2

doi:10.2779/97833

Julkaisua on saatavana ilmaiseksi seuraavista osoitteista niin kauan kuin varastoa riittää.

Yksittäiskappaleita Euroopan unionin julkaisuista voi tilata tai ladata EU Bookshopin kautta:

[http:// bookshop.europa.eu](http://bookshop.europa.eu)

Useita kappaleita voi tilata lähimmästä Europe -toimipisteestä:

http://europa.eu/europedirect/meet_us/index_fi.htm

Luonnon
monimuotoisuus
OLAMME OSA SIIKÄ

Julkaisutoimisto

ISBN 978-92-79-18633-2

9 789279 186332